

3071/02.02.00.01/2022

Salon kaupunki

Vapaa-ajan lautakunta

**Vuoden 2023 talousarvioehdotus
Henkilöstösuunnitelma 2023-2026
Investointisuunnitelma 2023-2027**

Henkilöstösuunnitelma 2023–2026	3
Uudet virat ja työsuhteet 2023-2026	3
Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2023-2026	3
Henkilöstösuunnitelman perustelut 2023–2026	4
Uudet virat ja työsuhteet 2023–2026	4
Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2023–2026	6
Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2023-2025	8
Vapaa-aikapalvelut	8
Kulttuuripalvelut	9
Kirjastopalvelut	12
Liikuntapalvelut	13
Kansalaisopisto	14
Vapaa-ajan lautakunta	17
Tuloslaskelma, ulkoinen	17
Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	18
Investointisuunnitelma 2023-2027	19
Investointisuunnitelman 2023-2027 perustelut	22
Liitteet	27
Toimintatietokortit	27

Henkilöstösuunnitelma 2023–2026

Uudet virat ja työsuhteet 2023-2026

Palvelualue Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtävä- kohtainen palkka	Palkka lisi- neen/v					Kaikki henkilöstökulut/vuosi			
				HKE 2023	2024	2025	2026	TA 2023	2024	2025	2026
Sivistyspalvelut											
Vapaa-ajan palvelut											
4022 Salon historiallinen museo	Museoassistentti, elektroniikkamuseo	2 206,00	31 237	0	1	0	0	0	41 195	41 195	41 195
4022 Salon historiallinen museo	Museomestari	2 489,24	35 248	1	0	0	0	46 484	46 484	46 484	
4021 Taidemuseo Veturitalli	Tuotantoassistentti	2 500,00	35 400	0	1	0	0	0	46 685	46 685	
4120 Kirjastopalvelut	Kirjastonhoitaja	2 611,00	36 972	1	0	0	0	48 758	48 758	48 758	
4513 Liikuntatoiminta	Erityisryhmien liikun- nanohjaaja 50 %	2 435,00	17 240	1	0	0	0	22 736	22 736	22 736	
Vapaa-ajanpalvelut yhteensä			156 096	3	2	0	0	117 977	205 857	205 857	205 857
Sivistyspalvelut yhteensä			156 096	3	2	0	0	117 977	205 857	205 857	205 857

Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2023-2026

Palvelualue Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtävä- kohtainen palkka	Palkka, lisi- neen/v					Kaikki henkilöstökulut/vuosi			
				HKE 2023	2024	2025	2026	TA 2023	2024	2025	2026
Sivistyspalvelut											
Vapaa-ajan palvelut											
4022 Salon historiallinen museo	Museoassistentti, Me- ritalon ja Perniön mu- seot 5 kk	2 206,00	13 015	2	2	2	2	32 386	32 386	32 386	32 386
4513 Liikuntatoiminta	Tuntiohjaajat ja avus- tajat		39 100	1	1	1	1	48 646	48 646	48 646	48 646
4514 Ulkoliikuntapaikat	Luistelukenttien valvo- jat		9 369	1	1	1	1	11 656	11 656	11 656	11 656
4601 Kansalaisopisto	Tuntiopettajat		346 000	1	1	1	1	430 471	430 471	430 471	430 471
4610 Maahanmuuttajakoulutus	Tuntiopettajat, 50% koulutussuunnittelija		100 000	1	1	1	1	124 414	124 414	124 414	124 414
Vapaa-ajanpalvelut yhteensä			507 484	6	6	6	6	647 573	647 573	647 573	647 573
Vapaa-ajanpalvelut yhteensä			507 484	6	6	6	6	647 573	647 573	647 573	647 573

Henkilöstösuunnitelman perustelut 2023–2026

Uudet virat ja työsuhteet 2023–2026

4022 Salon historiallinen museo

v. 2024 Museoassistentti, Elektroniikkamuseo

Salon elektroniikkamuseo on tuotantohistoriallinen kulutuselektroniikan tallentamiseen ja käyttäjäsuhteen esittämiseen keskittynyt museo, joka sijaitsee Saloran radio- ja tv-tehtaan entisissä tiloissa. Salon elektroniikkamuseo on osa Salon historiallista museota ja se on avoinna ympärivuotisesti. Salon historiallinen museo on valtionosuutta saava museo. Elektroniikkamuseota hoitaa nykyisellään yksi amanuenssi ja sen aukiolo hoidetaan kokonaan työllistettyjen voimin. Museo on avoinna 170-180 päivää vuodessa, kesäaikaan viitenä päivänä viikossa ja talvikaudella (2/3 vuodesta) kolmena päivänä viikossa. Yleisöpalvelun ja kokoelmatyön hoitaminen työllistettyjen voimin sitoo museon amanuenssin työajan kokonaan henkilöstön ohjaamiseen. Tämän vuoksi museota ei ole mahdollista strategisesti kehittää tai markkinoida, eikä uusien näyttelysisältöjen tai tapahtumien järjestäminen onnistu. Mikäli sopivia työllistettyjä auki pitoon ei saada, on museo suljettava yleisöltä. Se puolestaan johtaa valtionosuuden (2 htv) menettämiseen.

Uusi museoassistentti työskentelee yleisötyötehtävissä, vastaa museon auki pidosta ja museokaupasta, asiakaspalvelu- ja opastustehtävistä sekä tuottaa tapahtumia ja muuta yleisötyön ohjelmaa yhdessä amanuenssin kanssa. Museoassistentti viestii ja markkinoi museota ja avustaa myös teknisesti näyttelyiden ripustuksessa. Museoammatillisen työn lisääminen museossa mahdollistaa palvelun kehittämisen, tukee koko museopalveluiden henkilöstösuunnittelua, työkiertoa ja sijaistamista sekä mahdollistaa asiakasmäärän kasvattamisen. Samalla elektroniikkamuseo saadaan pidettyä vakiintuneesti avoinna ja Salon historiallinen museo säilyttää valtionosuutensa. Museoammatillista asiakaspalvelua ei pysty ostamaan. Mikäli palveluostona ostetaan pelkkää myyntityötä (lipunmyynti ja muut tuotteet), ei ostopalvelusta saada mitään apua museosisältöjen kehittämiseen tai tapahtumatuotantoihin.

v. 2023 Museomestari

Salon historiallisella museolla on yhdeksän historiallista, osin rakennusperintö- tai kaavasuojeltua museokohdetta. Näiden lisäksi museo hallinnoi näyttelyiden ja kokoelmien osalta 21 rakennusta sekä kuutta varastotilaa muissa rakennuksissa. Esineistöä on noin 50 000 objektia, valokuvia 17 000 kappaletta ja kirjoja 8 800. Työtä ohjaavat Museolaki (314/2019) sekä laki Rakennusperinnön suojelemisesta (4.6.2010/498). Kokonaisuutta hoitaa kolme henkilöä, joista yhden amanuenssin vastuulla on elektroniikkamuseon hoito. Museon intendentti ja kokoelma-amanuenssi eivät kahdestaan pysty hallitsemaan suureen rakennusmäärään ja kokoelmiin kohdistuvaa työtä, teknistä osaamista vaativat tehtävät eivät kuulu heidän työnkuviinsa, eikä heillä ole niihin vaadittavaa koulutusta. Museomestarin työpanoksella voidaan turvata paremmin esineistön säilymistä ja valvoa museokiinteistöjen sekä varastojen kuntoa. Henkilöstövajeesta ja tilojen huonosta kunnosta johtuen kokoelmaesineistöä on tuhoutunut ja tuhoutuu.

Museomestari vastaa museokohteiden ja esinevarastojen olosuhdevalvonnasta, tekee pieniä ylläpitokorjauksia ja muita teknistä osaamista vaativia tehtäviä, vastaa näyttelyrakentamisen tekniikasta ja osallistuu museoesineiden siirtämiseen, käsittelyyn sekä puhdistukseen. Historiallisen museon museomestari myös avustaa taidemuseota näyttelyn ripustusajana sekä teoskuljetuksissa. Museomestarin työ on vaativa ammatillinen erikoisala, jota ei Salossa pysty palveluna ostamaan.

v. 2024 Tuotantoassistentti, Veturitalli

Taidemuseo Veturitalli on yksi Salon tärkeimmistä matkailukohteista, sen brändi ja toiminta ovat Suomessa korkealle arvostetut ja media-arvo merkittävä (v. 2021 980.000 €). Veturitalli tuottaa vuodessa kolme päätilanäyttelyä ja kolme gallerianäyttelyä. Näyttelytuotannot valmistetaan osin omana työnä ja osin yhteistyökumppaneiden kanssa. Museon brändiä tukevat näyttelysisällöt suunnitellaan museon sisällä ja niistä vastaavat museonjohtaja sekä intendentti. Muita näyttelysisältötyöntekijöitä museossa ei ole. Intendentin työhön kuuluu

näyttelyiden lisäksi museon markkinointi ja viestintä sekä kokoelmatyö. Museonjohtaja ei käytännössä pysty enää tuottamaan sisältöjä, koska hän vastaa sekä taidemuseon että historiallisen museon hallinnosta. Noin puolet museopalveluiden työvoimasta on vaihtuvia työllistettyjä, tämä kuormittaa vakinaista henkilöstöä. Ilman työllistettyjä museot eivät pysty toimimaan nykyisellä palvelutasollaan. Taidemuseon tuotannot valmistuvat melko suurilla ylityömäärillä, jotka kuormittavat pientä henkilöstöä. Lounais-Suomen AVI kiinnitti tarkastuskäynnillään 2021 erityisesti huomiota museon niukkaan henkilöresursointiin. Taidemuseon perustamisen (1998) jälkeen museosta on hävinnyt yksi kokonainen htv organisaatiomuutoksissa. Samaan aikaan museoprofessio ja työ on muuttunut voimakkaasti. Taidemuseon on nykyisellään hyvin vaikea säilyttää työn laatu ja museon brändi. Varsinaiseen näyttelysisältöön kohdistuvaa työtä on erittäin vaikea ostaa, museoalan sisältöosaajat eivät harjoita yritystoimintaa. Sen sijaan museo ostaa yleisötyöhön kohdistuvaa työtä ja palvelua.

Tuotantoassistentti hoitaa jatkossa museon kokoelman ja näyttelyiden registroinnin (sopimusten kirjaaminen, teoslogistiikka, tietokantojen hoito liikkuvien teosten osalta sekä tarvittavien konservointipalveluiden järjestely). Tuotantoassistentin palkkaamisen myötä intendentin työaika vapautuu sihteeritasoisesta työstä museon vakuutusten, sopimusten ja kokoelman hallinnointiin, suunniteltuun markkinointiin sekä näyttelysisältöjen kirjoittamiseen. Intendentin työaika ei nykyisellään riitä ammatillisesti hoidetun museon vaatimaan protokollaan. Taidemuseon tuotantoassistentti on ammatillinen työ, joka vaatii korkeakoulutusta ja museologian opintoja.

4120 Kirjastopalvelut

v. 2023 4111 Kirjastonhoitaja

Tämä uusi perustettava tehtävä tarvitaan, jotta voimme turvata koulujen ja kirjaston välillä tehtävän koulu yhteistyön. Lukutaidon edistäminen ja lukuinnon herättäminen kuuluvat kirjaston tärkeimpiin tehtäviin. Lisääntyvä tiedon määrä ja digitalisoituminen asettavat lukutaidolle uudenlaisia vaatimuksia. Riittävän hyvä lukutaito on edellytys yhteiskunnassa pärjäämiseen, joten lukutaidon yhteiskunnallinen merkitys korostuu. Kansallisella tasolla suomalaisten lukutaito on huolestuttavasti heikentynyt 2000-luvulla. Kuilu erinomaisesti ja huonosti lukevien välillä on merkittävä. Tämän epäkohdan poistamiseksi on tehtävä työtä niin valtakunnan kuin paikallisella tasolla. Salossa kirjastopalvelut tekevät lukutaidon edistämiseksi ja lukuinnon herättämiseksi yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä ala- ja yläkoulujen kanssa. Yhteistyön sisältö ja suuntaviivat on määritelty muun muassa Salon varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilaille suunnatussa kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulassa, jossa jokaiselle ikä- ja luokkatasolle on tarjolla säännöllisiä kulttuurikasvatussisältöjä. Siihen sisältyvä kirjaston osuus on kirjaston ja koulujen yhdessä laatima Koulun ja kirjaston yhteistyöohjelma, joka on laadittu yhdessä opettajien kanssa jo aiemmin ja joka on sittemmin sisällytetty osaksi kulttuurikasvatusohjelmää.

Kirjaston osuus kulttuurikasvatussuunnitelmasta on seuraava:

Varhaiskasvatus: satuhetket

Esikoulu: kirjastovierailu (pääkirjastossa Lukutoukan vetämä eskarikerros)

Alakoulu, 1. luokka: kirjastokortit ja perustietoa kirjastosta

Alakoulu, 2. luokka: kirjavinkkaus ja kirjastonkäytönopetus

Alakoulu, 4. luokka: kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus

Alakoulu, 5. luokka: kirjavinkkaus

Yläkoulu, 7. luokka: tiedonhaun opetus

Yläkoulu, 8. luokka: kirjavinkkaus

Suunnitelmassa perustaso on velvoittava, maksuton ja kaikissa kaupungin esiopetus- ja perusopetusyksiköissä vuosittain samansisältöisenä toistuva minimitaso. Kirjastopalvelut ovat mukana toteuttamassa perustasoa yhdessä muiden palveluiden kanssa. Eri palveluiden toimijat ovat sitoutuneet toteuttamaan oman vastualueensa vuosittain osana omaa perustoimintaansa. Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällön mukaiseen pedagogiseen työskentelyyn keskittyvälle kirjastonhoitajalle on Salon kirjastopalveluissa tarvetta. Nykyisillä, alimitoitetuilla henkilöstöresursseilla ei suoriuduta perustason edellyttämään minimitasoon, eikä myöskään kyetä palveluiden kehittämiseen, vaan lähinnä nykyisten palveluiden ylläpitämiseen.

Perustettavaa uutta tehtävää hoitava kirjastonhoitaja työskentelee ensisijaisesti Salon pääkirjastossa, mutta hän käy eri tilanteissa myös muissa kirjastoissa ja kouluilla sekä varhaiskasvatuksen yksiköissä. Tällä hetkellä kirjastopalveluiden eri yksiköissä tehtävän kouluyhteistyön määrä vaihtelee. Tämän uuden perustettavan tehtävän myötä on tavoitteena harmonisoida koko Salon alueella tehtävää kirjaston ja koulujen välillä tehtävää työtä ja siten mahdollistaa lapsille ja nuorille asuinpaikasta riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet saada riittävän hyvät taidot lukemisessa, erilaisten aineistojen sisältöjen tuntemisessa ja tiedonhaussa.

4513 Liikuntatoiminta

v. 2023 Erityisryhmien liikunnanohjaaja 50%

Liikuntapalveluilla on tällä hetkellä erityisryhmien liikunnanohjaaja 50 % työajalla. Jos erityisryhmien liikunnanohjaaja oli 100 % työajalla, pystyisimme paremmin palvelemaan työttömien, maahanmuuttajien, mielenterveyskuntoutujien, muiden pitkäaikaissairaiden (yhdistysyhteistyö) tai kehitysvammaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tulevaisuudessa.

Liikuntapalvelut saivat tällä lisäyksellä lisättyä soveltavan liikunnan keskittämisen yhdelle ohjaajalle.

Liikuntapalvelut on organisoimassa palvelukokonaisuutta ajatellen tulevaan hyvinvointiyhteistyötä ja -neuvontaa. Tulevan palvelukokonaisuus käsittää liikunnan ohjauksen sekä neuvonnan koordinoitun poikkihallinnollisen yhteistyön edistämisen lisäksi järjestöyhteistyön kehittämistä mm. seurojen virikeohjaajakoordinaatiota ja sen edistämistä.

Tämä edellyttää että suunniteltavissa palvelusegmenteissä on jokaisessa oma vastuunhenkilönsä. Palvelusegmentoinnin toteutuminen suunnitellussa laajuudessa vaatii, että nykyisin puolikkaana oleva liikunnanohjaajan vakanssi täytetään kokonaiseksi vakanssiksi. Vakanssin rahoitus on pääsääntöisesti jo olemassa olevana määrärahana tuntikorvauksissa.

Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2023–2026

4022 Salon historiallinen museo

v. 2023 Museoassistentit Perniön ja Meritalon museot (2)

Perniön museota on ennen sen korjausta ja uudistusta pidetty avoinna kolmannen sektorin yhteistyösopimuksella. Paikallismuseoiden auki pitoa koskevat yhteistyösopimukset kilpailutettiin keväällä 2020, eikä Perniön museota koskien saatu yhtään tarjousta. Tehdyn selvitystyön perusteella Perniön museota on jatkossa mahdollista pitää avoinna vain palkatulla työvoimalla. Meritalon museota on aiemmin pidetty avoinna kesäisin työllistettyjen ja kaupungin kesätyöläisten voimin. Kesäksi 2022 palkattiin ensimmäistä kertaa määräaikaiset, museoammattilliset työntekijät museoihin. Näin saatiin nostettua palvelun tasoa, järjestettyä tapahtumia ja kursseja sekä markkinoitua kohteita huomattavasti aiempaa paremmin.

Museoiden aukioloajat ja kesän tapahtumat määritellään jo talvella ilman varmuutta, onko avoinna pitoon lainkaan henkilöresursseja. Museoiden auki pito täytyy olla varmallalla pohjalla, muuten sisältöihin tehtävä työ menee hukkaan. Pätevää ja asiantuntevaa museotyön osaamista ei pysty ostopalveluna hankkimaan, museoalan sisältöosaajat eivät harjoita yritystoimintaa. Määräaikainen (5 kk) museoassistentti palkataan kesäkaudeksi, jolloin hän pitää museota avoinna, opastaa ryhmiä, laatii pedagogista materiaalia, osallistuu tapahtumien järjestämiseen, siistii museon sisätilat sekä huolehtii Meritalon museopuutarhan kevyistä hoitotoista. Museoassistentti organisoii ja opastaa myös kulttuurikasvatusohjelmaa Nappulan koululaisryhmät kohteissa touko- ja elo-syyskuun aikana. Näin Nappulaa varten ei tarvitse erikseen palkata oppaita Meritalon ja Perniön museoiden osalta.

4513 Liikuntatoiminta

v. 2023 Tuntiohjaajat ja avustajat

Liikuntapalvelussa käytetään ohjatussa liikunnassa tuntiohjaajia ja avustajia syys- ja kevätkaudella erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin ympäri kaupunkia sekä kesäkaudella uimaopetuksessa. Tuntiohjaajina toimii liikunnanohjaajia, uimaopettajia, vauva- ja perheinninohjaajia sekä avustajia. Vakinaisten liikunnanohjaajien ei ole mahdollista ohjata kaikkia

ryhmiä (ryhmiä on n. 450 vuodessa). Määräaikaiset tuntiohjaajat ohjaavat keskimäärin 1-4 tuntia viikossa kurssikausien ajan. Tuntiohjaajien avulla liikuntapalveluissa on järjestetty vuosikymmenien ajan merkittävä osa ohjatusta liikunnasta.

4514 Ulkoliikuntapaikat

v. 2023 Luistelukenttien valvojat

Määräaikaiset kausityöntekijät ovat kaupungin reuna-alueilla sijaitsevien jääkenttien hoitajia. Hoitajat asuvat kenttien lähellä ja heidät palkataan luistelukauden ajaksi. Vakimaiset työntekijät eivät voi iltaisin lukita koppeja ja sammuttaa valoja monilla eri kentillä, koska ulkoliikuntapaikkojen hoitotyöt tehdään pääsääntöisesti päivisin.

4601 Kansalaisopisto

v. 2023 Tuntiopettajat

Noin kaksi kolmasosaa kansalaisopiston opetuksesta hoitavat määräaikaiset tuntiopettajat. Lukuvuodessa heitä on noin 150. Heidät palkataan määräaikaisesti, koska kurssit ovat määräaikaisia. Kurssien kesto vaihtelee yhdestä kurssikerrasta koko lukuvuoden kursseihin. Kursseja on lukuvuodessa keskimäärin 900 ja tunteja n. 24.000. Erilaisia koulutustyyppisiä on 5 ja ei oppiaineita noin 60, Tämä laajuus ja jatkuva kurssitarjonnan uudistuminen edellyttävät suurta asiantuntijoiden joukkoa, jota voidaan myös uudistaa aina tarpeen mukaan.

4610 Maahanmuuttajakoulutus

v. 2023 tuntiopettajat, 50 % koulutussuunnittelija

Maahanmuuttajakoulutukseen sisältyvät aikuisten perusopetus, maahanmuuttajien lukutaitokoulutus, omaehtoinen kotoutumiskoulutus sekä myyntikoulutus. Nämä hoidetaan pääosin tuntiopettajien toimesta ja määräaikaisuuden perusteena on toiminnan kausiluonteisuus tai myyntikoulutuksessa sopimuksen kesto. Kustannuksia katetaan AIPE:n ja UMAKO:n valtionosuudella, myyntikoulutuksen tuotoilla. Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytty koulutus muodostaa valtion talousarviossa oman kokomaisuutensa vapaa sivistystyön rahoitusjärjestelmässä 1.1.2022 alkaen. Vielä ei ole tiedossa, miten tuota valtionosuutta saadaan osaksi opiston rahoitusta, sillä se perustuu aiempaan toteutumaan, jota on rahoitettu hankerahoituksella vielä vuonna 2022.

Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2023-2025

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen ja tukeminen
- Lasten ja nuorten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistaminen
- Oppimisvajeen korjaaminen
- Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja osallisuuden lisääminen
- Vapaa-ajan palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden lisääminen

Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluvat seuraavat palvelualueet: varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiokoulutus ja musiikkiopisto sekä vapaa-ajan palvelut.

Oppijoiden opintoja ja oppimisvajeen korjaamista edistetään tukiopetuksella, erityisopetuksella, tehostetulla ohjauksella sekä moniammatillisella kodin ja koulun yhteistyöllä. Valtio on myöntänyt korona-avustuksia kasvatukseen ja opetukseen ja ne kohdennetaan oppimisvajeen paikkaamiseen sekä lisäohjaukseen oppimisen tueksi.

Lasten ja nuorten kokema pahoinvointi ja yksinäisyys on kasvanut. Pula psykologeista muodostaa ison riskin opiskeluhuollon lakisääteiselle toteuttamiselle ja oppijoiden hyvinvoinnille. Koulunuorisotyöntekijöiden ja yhteisöpedagogin tuella vahvistetaan lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Maksuttoman harrastustoiminnan järjestäminen kaikille lapsille ja nuorille on tärkeää. Harrastamisen Suomen mallin mukainen harrastustoiminnan vakiinnuttaminen pysyväksi toimintamalliksi edistää perusopetukseen osallistuvien lasten ja nuorten mahdollisuutta mielekkääseen harrastamiseen.

Oppimisesta kerättyä tietoa (oppimisanalytiikka) hyödynnetään ja tietoperusteista johtamista kehitetään, jotta oppimiseroja voidaan todentaa ja resursseja kohdentaa oppimiserojen vähentämiseen ja toimenpiteisiin.

Varhaiskasvatuksen lainsäädännön mukaisen henkilöstörakenteen toteuttamista jatketaan lisäämällä varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja vuosittain lähemmäs vuoden 2030 tavoitetasoa.

UNICEFin lapsiystävällisen kunta -tunnustuksen saavuttamiseksi huomioidaan lasten hyvinvoinnin kannalta oikeat ratkaisut arjen palveluissa ja varmistetaan, että lasten osallisuus toteutuu työn tavoitteissa ja toimenpiteissä sekä niiden arvioinnissa.

Vapaa-ajan palveluilla tuetaan kaupungin elinvoimaisuutta. Vapaa-ajan palveluissa salolaisien hyvinvointia tuetaan palveluiden kattavalla saatavuudella ja saavutettavuudella. Vapaa-ajan palveluiden turvaaminen kaikille on yksi hyvinvoinnin edistämisen keskeinen tavoite. Tätä tavoitetta tuetaan jatkuvalla palveluiden kehittämisellä, oikealla palveluiden kohdentamisella ja sähköisten palvelujärjestelmien tehokkaalla hyödyntämisellä.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut järjestää kaupungin kulttuuri-, kirjasto-, museo-, liikunta- ja vapaan sivistystyön palveluja, joita ohjaa erityiset lait palveluiden tuottamisesta. Lait perustuvat sekä Suomen perustus- että kuntalakiin sekä alojen erityispuitelakeihin asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Salon vapaa-aikapalvelut toteuttaa hyvinvointia, yleissivistäviä ja kulttuurillisia perusarvoja edistäviä, aktiivista elämäntapaa ja itsensä kehittämistä tukevia sekä osallistumiseen kannustavia palveluja.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2023

Tavoitteet

Vapaa-ajan palveluiden keskeiset tavoitteet liittyvät yleisen hyvinvoinnin edistämisen lisäksi niiden kattavaan saatavuuteen ja saavutettavuuteen. Vapaa-ajan palveluiden turvaaminen kaikille ja mahdollisuuksien mukaan kattavasti kaiken ikäisille salolaisille on yksi hyvinvoinnin edistämisen keskeinen tavoite vapaa-ajanpalveluiden tuottamisessa. Tätä tavoitetta tuetaan jatkuvalla palveluiden kehittämisellä, oikealla palveluiden kohdentamisella ja esim. sähköisten palvelujärjestelmien tehokkaalla hyödyntämisellä.

Palveluiden resurssointeja tulisi kohdentaa erityisesti kulttuurituottamisen yhteistoimintaedellytysten sekä museopalveluiden saatavuuden varmistamiseksi, sähköisten palveluiden kehittämiseksi, mm. omatoimikirjastojen osalta, sekä liikunnallisen elämäntavan edistämisen kokeilujen aloittamiseksi. Harrastamisen aloittamiseen liittyvien kokeilujaksojen resurssointi lähinnä yhteistyöedellytysten turvaamiseksi on myös tärkeää esim. ”matalan kynnyksen” harrastuskokeilujen käynnistämiseksi (lähinnä liikunta) 2023.

Merkittävimmät riskit

Keskeiset riskit kohdistuvat yleiseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen liittyvien riskien (energia, yleinen kustannusten nousu jne.) johdosta muun muassa olosuhteiden ylläpitämiseen ja muuttuvan kaupunkiorganisaation hyvinvointia, elinvoimaa ja viihtyvyyttä tukevien palvelukokonaisuuksien resurssointiin.

Painopisteet

- Vapaa-aikapalveluiden yleisten toimintaedellytysten turvaaminen palveluja ja yhteistyöverkostoja kehittämällä
- Kulttuuriohjelman laatiminen ja palvelu- ja tapahtumayhteistyön laajentaminen
- Matalan kynnyksen harrastekokeilujen aloittaminen
- Omatoimikirjastopalveluiden edelleen kehittäminen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintakaterami on annettua kehysraamia suurempi, joka koostuu maltillisemmasta tulo-kertymäarviosta (lähinnä kansalaisopiston hankerahoitus ja myyntituotot) ja toimintamenoesityksistä henkilöresurssointiin, toiminta-avustuksiin ja palveluiden ostomäärärahoihin. Menolisäyksesitykset kohdentuvat erityisesti vapaa-ajan palveluiden tuottamisen (henkilöresurssit), saatavuuden (huolto- ja hoitotyöt) ja palveluyhteistyön kehittämisen varmistamiseen (järjestö- ja tapahtumayhteistyö). Palkkakustannuksien raamin kasvuun edelliseen vuoteen nähden vaikuttaa myös KEVAN tasausmaksujen lisäys. Oman lisäyksen käyttömenoissa tekee myös arviot huolto- ja hoitotöiden ylläpitämiseen liittyvistä kustannuksien noususta (lämpö, energia, polttoaine).

Tuloslaskelma, ulkoinen

4001 Vapaa-aikapalvelut	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023	Ero%
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-30 582	-31 601	-36 790	16,4
Palkat ja palkkiot	-25 542	-27 794	-30 702	10,5
Henkilösivukulut	-5 039	-3 807	-6 088	59,9
Eläkekulut	-3 315	-3 139	-5 435	73,1
Muut henkilösivukulut	-1 724	-668	-653	-2,2
Palvelujen ostot	-7 471	-61 530	-40 530	-34,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-100	-100	0,0
Muut toimintakulut	-349	-100	-25 000	24
				900,0
Toimintakulut	-38 401	-93 331	-102 420	9,7
Toimintakate	-38 401	-93 331	-102 420	9,7
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-38 401	-93 331	-102 420	9,7

Kulttuuripalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2023

Tavoitteet

Kuntien kulttuuritoimintalain (166/2019) mukaisesti yleisten kulttuuripalveluiden tavoitteena on tuottaa eri kohderyhmille monipuolista kulttuuritarjontaa, tarjota kaupunkilaisille yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa ja nauttia taiteesta ja kulttuurista sekä tukea taiteen

ammattimaisia toimintaedellytyksiä ja paikallista taide- ja kulttuuritoimintaa. Yksikön vastuulla ovat muun muassa tapahtumatuotanto, kulttuurikasvatus, lähikulttuuripalvelut, asiantuntijatyö moniammatillisissa verkostoissa sekä kulttuurihyvinvointi. Palvelut edistävät kaikenikäisten salolaisten elämänlaatua, osallisuutta ja aktiivista vapaa-aikaa, samalla lisäten kaupungin imagohyötyä ja vaikuttaen mm. työpaikkoihin, matkailuun ja muiden palveluiden kysyntään. Palveluita kehitetään monialaisesti eri toimijoiden kanssa ja niitä toteutetaan sektorirajat ylittävästi, vahvassa yhteistyössä salolaisen taide- ja kulttuurikentän kanssa koko laajalla Salon alueella.

Museopalvelujen toiminta-ajatus on edistää Salossa kuvataiteen ja kulttuuriperinnön säilymistä, kehittymistä ja esille saattamista. Valtionosuutta saavan museon työtä säätelevät Museolaki (314/2019) ja -asetus (2005/1192) ja sitä ohjaa Unescon alaisen kansainvälisen museoneuvoston ICOM:in antamat museotyön eettiset ohjeet. Salon museopalvelut tuottaa laadukasta museosisältöä matkailijoille ja Salon kaupungin asukkailla sekä toimii aktiivisena osana Suomen museokentän ammatillista verkostoa ja sisällöntuotantoa. Museopalveluiden tavoitteena tehdä kuvataiteesta, historiasta ja kulttuuriperinnöstä helposti lähestyttävää ja ymmärrettävää. Samalla museopalvelut vahvistaa ihmisen identiteetin kasvua ja muotoutumista. Salon museopalvelut haluaa olla Salon kiinnostavimpien matkailukohteiden joukossa.

Merkittävimmät riskit

- Palveluiden supistuminen ja yhteistyökumppanien menettäminen, koska resurssien niukkuuden ja rakenteellisten puutteiden takia yleiset kulttuuripalvelut ei pysty toimimaan vastuullisena kumppanina eikä investoimaan kulttuuripalveluiden tuotantoon riittävällä tavalla.
- Museoesineistön säilytysolosuhteet ovat puutteelliset, esineistöä tuhoutuu ja kulttuuriperintöä menetetään. Tilojen huono kunto ja esineistön hajallaan olo vaikeuttavat työtä merkittävästi.
- Hyvin niukoilla henkilöstöresursseilla toimittaessa taidemuseon laadukkaiden näyttelysisältöjen ja brändin säilyttäminen on vaikeaa: henkilöstö uupuu, poissaolot lisääntyvät ja museon avoinna pitäminen vaarantuu.

Painopisteet

Yleisten kulttuuripalveluiden painopisteet vuonna 2023 ovat kuntalaisille ja yhteistyökumppaneille toteutetun kulttuurikyselyn ja -selvityksen mukaisia.

- Kulttuuriohjelman laatiminen
- Nykyisten kumppanuuksien vahvistaminen sekä toimintaedellytysten kehittäminen
- Yhdenvertaista osallisuutta edistävä toiminta ja eri kohderyhmille suunnatut palvelut
- Elinympäristön viihtyvyyttä lisäävien lähikulttuuripalveluiden kehittäminen

Museopalveluissa vuoden 2023 painopisteet museotyön eri muodoissa jakautuvat seuraavasti:

- Sisällöntuotanto: perustoiminnan ylläpitäminen esine- ja työterveysturvallisesti.
- Yleisötyön kehittäminen: Uusien kumppanuuksien syntyminen sisältötuotannoissa: poikkialueellisten, uusien, palvelua vahvistavien ja monipuolistavien käytäntöjen luominen esim. kansalaisopiston ja nuorisopalveluiden kanssa.
- Kokoelmien hallinnointi: Museoiden yhteisvarastohankkeen eteneminen investointisuunnitelmaan / 2024 talousarvioon
- Paikallismuseosuunnitelma valmistuu ja sen mukaan tehdään toimintasuunnitelma museoiden jatkokäytöstä.

Keskeiset toimintamenojen ja tulojen perustelut

Yleisten kulttuuripalveluiden määrärahat kohdistuvat suoraan kuntalaisille suunnattaviin palveluihin sekä niiden monipuolisuuteen, laatuun ja saavutettavuuteen. Oma tuotantona sekä yhteistyössä ostopalveluina ja avustuksin toteutetaan vuosittain eri taitealojen sisältöjä kuten konsertit, esitykset, näyttelyt, työpajat ja harrastusmahdollisuudet, kaupunkitapahtumia, kaupunginosa- ja kylätoimintaa sekä eri-ikäisille, eri kohderyhmille suunnattuja palveluita kuten lastenkulttuuri, kulttuurikasvatus ja soveltava taide. Osa toiminnasta on maksutonta ja liittyy ihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen eri elämänvaiheissa. Tuloja muodostuu pääsymaksuista, joita peritään esimerkiksi kulttuuritila Näkkärin kausiohjelmasta. Yleisissä kulttuuripalveluissa työskentelee 2 kulttuurituottajaa.

Museoissa toimintavuonna 2023 Veturitalissa järjestetään kolme päätilanäyttelyä sekä kolme pienempää gallerianäyttelyä. Näyttelyiden ohessa Veturitalissa voidaan järjestää myös konsertteja tai muita tapahtumia näyttelyn sisällön niin salliessa. Julkisen taiteen huoltosuunnitelma luodaan tuleviksi vuosiksi. Historiallisessa museossa pääpaino on kokoelmatyössä, jota jatketaan mm. inventoinnin ja museoiden yhteisvarastohanketta aikataulutetaan ja päätetään toimintatavasta. Perniön ja Meritalon museoiden museoammattillisten kesäassistenttien avulla toteutetaan aktiivista yleisötyötä erilaisten tapahtumien muodossa. Elektroniikkamuseossa tapahtuneiden henkilöstömuutosten myötä arvioidaan ja laaditaan museon uusi toimintasuunnitelma. Tuotot koostuvat pääosin taidemuseo Veturitalin lipunmyynnistä sekä museokaupan tuotoista. Museoiden saama valtionosuus (234.388 euroa) ei näy museoiden omassa talousarviossa.

Museopalveluissa työskentelee (2022) taidemuseossa intendentti, 2 museoassistenttia kasvatyössä ja museomestari sekä museosihteeri, joka hoitaa myös historiallisen museon ja osin koko kulttuurin toimistosihteerin työt. Salon historiallisessa museossa työskentelee intendentti ja kaksi amanuenssia. Määräaikaisia työllisyyspalveluiden kautta saatavia työntekijöitä on vaihtelevasti vuoden aikana, keskimäärin noin 6-8 yhtä aikaa. Kokonaisuutta johtaa museonjohtaja.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4004 Kulttuuripalvelut	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	29 475	25 000	25 000	0,0
Tuet ja avustukset	160 063	10 000	16 000	60,0
Muut toimintatuotot	97 274	114 800	116 300	1,3
Toimintatuotot	286 812	149 800	157 300	5,0
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-744 600	-598 177	-684 066	14,4
Palkat ja palkkiot	-605 211	-482 165	-538 412	11,7
Henkilösivukulut	-139 389	-116 012	-145 654	25,6
Eläkekulut	-118 956	-97 784	-126 487	29,4
Muut henkilösivukulut	-20 433	-18 228	-19 167	5,2
Palvelujen ostot	-385 618	-444 188	-521 710	17,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-104 182	-76 100	-104 870	37,8
Avustukset	-205 500	-160 000	-230 000	43,8
Muut toimintakulut	-102 642	-100 670	-136 020	35,1
Toimintakulut	-1 542 542	-1 379 135	-1 676 666	21,6
Toimintakate	-1 255 730	-1 229 335	-1 519 366	23,6
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	-61	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-61	0	0	
Vuosikate	-1 255 791	-1 229 335	-1 519 366	23,6
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-53 032	-53 029	-104 660	97,4
Poistot ja arvonalentumiset	-53 032	-53 029	-104 660	97,4
Tilikauden tulos	-1 308 822	-1 282 364	-1 624 026	26,6
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 308 822	-1 282 364	-1 624 026	26,6

Kirjastopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2023

Tavoitteet

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen kuntalaisille (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016). Kirjastopalveluiden tavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet sivistykseen ja kulttuuriin sekä edistää ajantasaisen tiedon saatavuutta ja käyttöä. Eri-ikäisten kuntalaisten lukuharrastuksen ja monipuolisen lukutaidon tukeminen on osa kirjaston toimintaa. Aktiivisella kokoelmanhoitotyöllä kirjastot kehittävät asiakkaiden mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämiseksi yleisillä kirjastoilla on merkittävä tehtävä. Salossa kirjastopalvelut ovat kuntalaisille helposti saavutettavissa. Osa lähikirjastoista toimii myös kaupungin palvelupisteinä. Ne mahdollistavat myös kaupungin muiden palveluiden tavoitettavuuden keskusta-alueen ulkopuolella.

Merkittävimmät riskit

- Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen ja osaamisen tason turvaaminen. Ikääntyminen ja lisääntyvät sairauspoissaolot merkitsevät haastetta asiakaspalvelun turvaamiselle. Tiukan taloustilanteen vuoksi ei saada palkattua sijaisia tai tuntityöntekijöitä
- Kaluston ja kiinteistöjen lisääntyvät korjauskustannukset
- Yleinen kustannusten nousu (aineistot, leasingmaksut, erilaiset käyttömaksut)
- Palveluiden haavoittuvuus (häiriöt kirjastossa käytettävissä käyttöjärjestelmissä, tietoverkoissa, sähkökatkot, ohjelmistojen ja laitteiden heikentynyt saatavuus kansallisten tai kansainvälisten konfliktien vuoksi)

Painopisteet

- Lasten ja nuorten lukemisen edistäminen yhteistyössä koulujen kanssa. Myös toisen asteen opiskelijat otetaan huomioon kouluyhteistyön suunnittelussa.
- Eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ajantasaisia aineistoja tarjoamalla. Elektronisten aineistojen tarjonta tapahtuu Vaski-yhteistyön kautta. Samalla myös perinteisen painetun aineiston tarjonnasta pidetään huolta. Digitalisointi ei yksinään ole ratkaisu asiakkaiden tarpeisiin.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Kirjastopalveluiden tulot kertyvät lähinnä asiakkaiden ottamista kopioista ja tulosteista sekä poistokirjojen myynnistä, huomautusmaksuista ja noutamattomista varauksista, korvattavista aineistoista ja kaukolainamaksuista.

Palveluiden ostot sisältävät muun muassa IT-palvelut (tietoliikenneverkkojen käyttömaksut ja ohjelmistojen lisenssit).

Kirjastopalveluiden vakituiseen henkilöstöön kuuluu tällä hetkellä 37 työntekijää. Heistä kahden esihenkilön ja toimistosihteerin lisäksi pääkirjastossa työskentelee 19, lähikirjastoissa 11 ja kirjastoautoissa 3 henkilöä. Palveluiden tarjonnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi henkilöstön määrään esitetään vuodelle 2023 kahden työntekijän (1 kirjastonhoitaja ja 1 kirjastosihteerin) lisäystä.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4100 Kirjasto- ja tietopalvelut	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	6 549	5 000	7 000	40,0
Maksutuotot	11 885	10 000	16 000	60,0
Tuet ja avustukset	16 716	21 923	21 920	-0,0
Muut toimintatuotot	22 007	48 000	40 000	-16,7
Toimintatuotot	57 156	84 923	84 920	-0,0
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 547 686	-1 582 074	-1 641 866	3,8
Palkat ja palkkiot	-1 211 975	-1 242 904	-1 308 907	5,3
Henkilösivukulut	-335 711	-339 170	-332 959	-1,8
Eläkekulut	-292 781	-292 187	-286 361	-2,0
Muut henkilösivukulut	-42 930	-46 983	-46 598	-0,8
Palvelujen ostot	-191 949	-220 320	-250 790	13,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-385 203	-453 870	-457 370	0,8
Muut toimintakulut	-33 738	-30 530	-31 230	2,3
Toimintakulut	-2 158 576	-2 286 794	-2 381 256	4,1
Toimintakate	-2 101 420	-2 201 871	-2 296 336	4,3
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-106 152	-49 624	-28 780	-42,0
Poistot ja arvonalentumiset	-106 152	-49 624	-28 780	-42,0
Tilikauden tulos	-2 207 573	-2 251 495	-2 325 116	3,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 207 573	-2 251 495	-2 325 116	3,3

Liikuntapalvelut

Salon liikuntapalvelut edistää hyvinvointia, viihtyvyyttä ja elinvoimaa ylläpitämällä toimintaedellytyksiä sekä tarjoamalla liikuntaneuvontaa ja -ohjausta kaikenikäisille kuntalaisille. Liikuntapalvelut jakautuu liikuntaneuvontaan ja -ohjaukseen, liikuntatoiminnan toimintaedellytysten ylläpitämiseen sekä seuratoiminnan tukemisen palveluihin. Liikuntapalvelujen toimintaa ohjaa erityinen liikuntalaki yleisen hyvinvoinnin edistämisestä, olosuhteiden ylläpitämisestä ja seuryhteistyöstä.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2023**Tavoitteet**

Liikuntapalveluiden keskeisiin tavoitteisiin kuuluu palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen sekä salolaisten liikunnallisen elämäntavan edistäminen liikuntaneuvonta- ja -ohjauspalvelua sekä niihin liittyviä olosuhteita ylläpitämällä ja kehittämällä. Toimintavuoden kehittämisen haasteisiin pyritään varautumaan kehittämällä erityisesti liikuntaneuvontaa ja -ohjausta, järjestöyhteistyötä sekä tukeutumalla osaavaan verkostoyhteistyöhön niin poikkihallinnollisesti kuin ylikunnallisesti palvelutoimintaa kehitettäessä.

Merkittävimmät riskit

- Merkittävimmät riskit kohdistuvat energiakustannuksien kehityksestä johtuviin hintojen hallitsemattomaan kohoamiseen ja palveluiden tuottamisen kustannuksiin. Tilojen aukiolon ja olosuhteiden ylläpitämisen kustannuskehityksellä on suora vaikutus salolaisten harrastusmahdollisuuksiin .

Painopisteet

- Liikunnallisen elämäntavan edistäminen tukemalla järjestöyhteistyötä ja kehittämällä harrastetoiminnan aloittamista muun muassa "matalan kynnyksen" toimintakokeiluilla
- Ylläpitämällä liikuntaolosuhteet hyvinä ja mahdollisimman laajasti salolaisten harrastajien saavutettavissa
- Kehittämällä reaaliaikaista tiedottamista palveluista ja niiden saatavuudesta e-palvelujärjestelmiä hyödyntämällä
- Liikuntaneuvonta ja -ohjauspalveluiden toimintatavan ja yhteistyöverkoston kehittämisen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Liikuntapalveluiden toimintaesitykset perustuvat "uuteen normaaliin" missä palvelutuottaminen voidaan kahden koronaepidemiavuoden jälkeen toteuttaa normaalivuoden tapaan. Huolto- ja hoitopalveluiden kustannuskehitys on yritetty huomioida kustannusvarauksissa erityisesti hoitotöiden osalta ja merkittävimmät kehittämisprosessit kohdistuvat liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen palveluiden sekä järjestöyhteistyön kehittämiseen.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4500 Liikuntapalvelut	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	546 776	840 000	850 100	1,2
Tuet ja avustukset	20 985	0	0	
Muut toimintatuotot	143 609	235 928	240 250	1,8
Toimintatuotot	711 371	1 075 928	1 090 350	1,3
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 810 818	-1 810 959	-1 901 145	5,0
Palkat ja palkkiot	-1 433 683	-1 435 424	-1 471 811	2,5
Henkilösivukulut	-377 135	-375 535	-429 334	14,3
Eläkekulut	-327 076	-321 273	-376 941	17,3
Muut henkilösivukulut	-50 059	-54 262	-52 393	-3,4
Palvelujen ostot	-582 111	-686 029	-700 710	2,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-396 633	-347 300	-408 800	17,7
Avustukset	-238 890	-172 000	-172 000	0,0
Muut toimintakulut	-54 400	-55 026	-60 700	10,3
Toimintakulut	-3 082 851	-3 071 314	-3 243 355	5,6
Toimintakate	-2 371 480	-1 995 386	-2 153 005	7,9
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-477 590	-447 141	-394 540	-11,8
Poistot ja arvonalentumiset	-477 590	-447 141	-394 540	-11,8
Tilikauden tulos	-2 849 070	-2 442 527	-2 547 545	4,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 849 070	-2 442 527	-2 547 545	4,3

Kansalaisopisto

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2023

Tavoitteet

- opiskelijoiden jatkuvan oppimisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen
- kestävän elämäntavan, yhdenvertaisuuden ja monikulttuurisuuden toteutuminen
- laadukkaan ja monipuolisen opintotarjonnan ylläpitäminen ja uudistaminen sekä sen toteuttaminen hyvin saavutettavana
- opiston erityistehtävien pitkäjänteinen kehittäminen

- yhteistyö ja verkostoituminen opiston toiminnan kannalta merkittävien toimijoiden kanssa
- henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen kehittäminen

Merkittävimmät riskit

- opiston sivistystehtävän toteuttamisen edellytykset heikkenevät
- erityistehtävien pitkäjänteinen kehittäminen ei mahdollistu
- kestävyys vaaliminen ei onnistu, koettu hyvinvointi ei kasva tai jakautuu yhä epätasaisemmin

Painopisteet

Tarjonnan saatavuus ja monipuolisuus varmistetaan pedagogisten ratkaisujen jatkuvalla kehittämisellä, järjestämällä toimintaa saavutettavasti toiminta-alueella sekä kohdentamalla tarjontaa eri osallistujaryhmille ja toimimalla yhteistyössä tarjonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään aliedustettuihin ryhmiin. Lisätään osaamisperusteista kurssitarjontaa ja siitä tiedottamista.

Taiteen perusopetuksen laajeneminen tanssitaiteeseen ja sanataiteeseen, koko tpo-opetuksen saavutettavuuden parantaminen. Hyvinvointisuunnitelmien sekä lasten kulttuurikasvatussuunnitelman toimenpiteiden nivominen opiston toimintaan ja vaikuttavuuden arviointi. Erityislasten kurssitoiminnan vakiinnuttaminen.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Kurssien rahoitus vaihtelee eri kurssilajien ja koulutustyyppien mukaan. Valtaosa on vapaana sivistystyönä valtionosuudella järjestettävää koulutusta. Valtionosuutta saadaan opiston perustoiminnan kursseihin, maahanmuuttajien lukutaitokoulutukseen, mahanmuuttajanuorten koulutustakuun toteutumiseen sekä aikuisten perusopetukseen. Opetusta järjestetään taito- ja taideaineissa, kielissä, tieto- ja viestintätekniikassa, liikunnassa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Vapaan sivistystyön ohella kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti lapsille ja nuorille sekä aikuisille kuudella taiteenalalla: kuvataiteessa, käsityössä, tanssitaiteessa, sanataiteessa ja teatteritaiteessa sekä sirkustaiteessa. Lisäksi opisto toteuttaa myyntipalvelu- ja henkilöstökoulutusta. Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alussa on epäselvää, millaisia mahdollisuuksia on jatkaa kuntouttavana työtoimintana järjestettyä kurssitoimintaa sekä vanhuspalveluille järjestettyä osallistavaa taidetoimintaa. Nämä on poistettu budjetista.

Opiston maksutuotot koostuvat kurssimaksuista, myyntituotot sopimusten mukaisista ulkopuolisille sekä kaupungin muille yksiköille myytävistä koulutuksista sekä materiaalmaksuista ja tuet ja avustukset valtionavustuksista sekä mahdollisista erityisavustuksista (OPH ja OKM).

Kansalaisopiston henkilökunta käsittää rehtorin, apulaisrehtorin, 1,5 kurssisihteeriä, toimistosihiteerin, liikuntasuunnittelijan, 9 opettajaa, joista kaksi on suunnittelijaopettajia ja yksi tuntiopettaja sekä 0,5 määräaikaisten maahanmuuttajakoulutuksen koulutussuunnittelijan. Nämä palkat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan. Suurimman osan opiston opetuksesta hoitavat määräaikaiset, kurssien ajaksi palkattavat tuntiopettajat ja luennoijat, joita on lukuvuodessa yhteensä noin 140. Työsuhteen kesto vaihtelee yhdestä kurssikerrasta koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Määräaikaisten tuntiopettajien palkkamäärärahat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4600 Kansalaisopisto	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	25 048	30 050	14 000	-53,4
Maksutuotot	200 460	316 000	320 000	1,3
Tuet ja avustukset	142 825	58 250	9 000	-84,5
Muut toimintatuotot	165	0	0	
Toimintatuotot	368 498	404 300	343 000	-15,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 504 392	-1 546 609	-1 439 872	-6,9
Palkat ja palkkiot	-1 207 702	-1 238 140	-1 160 419	-6,3
Henkilösivukulut	-296 690	-308 469	-279 453	-9,4
Eläkekulut	-254 657	-261 668	-238 142	-9,0
Muut henkilösivukulut	-42 033	-46 801	-41 311	-11,7
Palvelujen ostot	-155 743	-168 150	-147 550	-12,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 358	-39 700	-37 300	-6,0
Muut toimintakulut	-24 319	-18 500	-26 200	41,6
Toimintakulut	-1 715 811	-1 772 959	-1 650 922	-6,9
Toimintakate	-1 347 313	-1 368 659	-1 307 922	-4,4
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-3 000	-20 000	566,7
Poistot ja arvonalentumiset	0	-3 000	-20 000	566,7
Tilikauden tulos	-1 347 313	-1 371 659	-1 327 922	-3,2
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 347 313	-1 371 659	-1 327 922	-3,2

Vapaa-ajan lautakunta

Tuloslaskelma, ulkoinen

41 Vapaa-ajan lautakunta	TP 2021	MTA 2022	Raami 2023	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	607 848	900 050	0	896 100	-0,4
Maksutuotot	212 345	326 000	0	336 000	3,1
Tuet ja avustukset	340 589	90 173	0	46 920	-48,0
Muut toimintatuotot	263 055	398 728	1 715 000	396 550	-0,5
Toimintatuotot	1 423 836	1 714 951	1 715 000	1 675 570	-2,3
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 638 077	-5 569 420	0	-5 703 739	2,4
Palkat ja palkkiot	-4 484 113	-4 426 427	0	-4 510 251	1,9
Henkilösivukulut	-1 153 964	-1 142 993	0	-1 193 488	4,4
Eläkekulut	-996 785	-976 051	0	-1 033 366	5,9
Muut henkilösivukulut	-157 180	-166 942	0	-160 122	-4,1
Palvelujen ostot	-1 322 892	-1 580 217	0	-1 661 290	5,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-917 376	-917 070	0	-1 008 440	10,0
Avustukset	-444 390	-332 000	0	-402 000	21,1
Muut toimintakulut	-215 447	-204 826	-8 827 000	-279 150	36,3
Toimintakulut	-8 538 181	-8 603 533	-8 827 000	-9 054 619	5,2
Toimintakate	-7 114 345	-6 888 582	-7 112 000	-7 379 049	7,1
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut	-61	0	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-61	0	0	0	
Vuosikate	-7 114 406	-6 888 582	-7 112 000	-7 379 049	7,1
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-636 774	-552 794	0	-547 980	-0,9
Poistot ja arvonalentumiset	-636 774	-552 794	0	-547 980	-0,9
Tilikauden tulos	-7 751 180	-7 441 376	-7 112 000	-7 927 029	6,5
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 751 180	-7 441 376	-7 112 000	-7 927 029	6,5

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

41 Vapaa-ajan lautakunta	TP 2021	MTA 2022	Raami 2023	LTK 2023	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	763 960	1 064 050	0	940 100	-11,6
Maksutuotot	213 209	326 000	0	336 000	3,1
Tuet ja avustukset	340 589	90 173	0	46 920	-48,0
Muut toimintatuotot	385 809	510 758	1 715 000	489 280	-4,2
Toimintatuotot	1 703 567	1 990 981	1 715 000	1 812 300	-9,0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 638 077	-5 569 420	0	-5 703 739	2,4
Palkat ja palkkiot	-4 484 113	-4 426 427	0	-4 510 251	1,9
Henkilösivukulut	-1 153 964	-1 142 993	0	-1 193 488	4,4
Eläkekulut	-996 785	-976 051	0	-1 033 366	5,9
Muut henkilösivukulut	-157 180	-166 942	0	-160 122	-4,1
Palvelujen ostot	-2 399 908	-2 655 781	0	-2 899 310	9,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-924 189	-917 070	0	-1 008 440	10,0
Avustukset	-444 390	-332 000	0	-402 000	21,1
Muut toimintakulut	-4 301 101	-4 277 357	-8 827 000	-4 517 939	5,6
Toimintakulut	-13 707 664	-13 751 628	-8 827 000	-14 531 428	5,7
Toimintakate	-12 004 097	-11 760 647	-7 112 000	-12 719 128	8,1
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut	-61	0	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-61	0	0	0	
Vuosikate	-12 004 157	-11 760 647	-7 112 000	-12 719 128	8,1
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-636 774	-552 794	0	-547 980	-0,9
Poistot ja arvonalentumiset	-636 774	-552 794	0	-547 980	-0,9
Tilikauden tulos	-12 640 931	-12 313 441	-7 112 000	-13 267 108	7,7
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-12 640 931	-12 313 441	-7 112 000	-13 267 108	7,7

Investointisuunnitelma 2023-2027

Proj. nro	Selitys	TP 2021 €	MTA 2022 €	Kust.yht. 2023-2027	LTK 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
	Investointimenot								
10	Korvausinvestoinnit								
	111 KI/Rakennukset								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9251	Jäähallin uudisrakennus	-73 153	-50 000	-8 300 000	-500 000	-3 900 000	-3 900 000	0	0
	111 KI/Rakennukset yhteensä	-73 153	-50 000	-8 300 000	-500 000	-3 900 000	-3 900 000	0	0
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9546	Urheilupuiston pukutilojen edustan ja kenttäalueen esteettömyyden parantaminen	0	-35 000	0	0	0	0	0	0
9547	Urheilupuistoa ympäröivien aitojen ja porttien osittainen uusiminen	0	0	-200 000	-100 000	0	-100 000	0	0
9549	Muurlan liikunta-alueen perusparannus	0	0	-90 000	-30 000	-60 000	0	0	0
9678	Olosuhteiden kehittäminen Perniön Melas-suolla	0	0	-280 000	0	-280 000	0	0	0
9679	Uimarantojen kunnostus	0	0	-250 000	-100 000	-150 000	0	0	0
9695	Urheilupuiston tekonurmikenttä	0	0	-350 000	0	-350 000	0	0	0
9680	Perniön museon asevitriinien uudistaminen	0	0	-32 000	0	-32 000	0	0	0
9681	Ilo-teoksen konservointi ja korjaus	0	0	-24 000	0	-24 000	0	0	0
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	0	-35 000	-1 226 000	-230 000	-896 000	-100 000	0	0
	116 KI/Koneet ja kalusto								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9630	Liikuntapalvelujen irtain	0	-40 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
9669	Perttelin ja Halikon kuntosalien kalusteiden uusiminen	0	0	-150 000	0	-70 000	0	-80 000	0
9670	Jäähallin irtain omaisuus	0	0	-140 000	0	0	-140 000	0	0
9671	Kiinteistötraktori ulkoliikuntapaikoille	0	0	-65 000	-65 000	0	0	0	0
9672	Ulkojäiden jääkiekkokaukalot	0	-60 000	-70 000	-70 000	0	0	0	0
9673	Taidemuseon näyttelyvalojen uusiminen	0	-75 000	0	0	0	0	0	0
9655	Pääkirjaston osastojen uudistaminen	0	0	-75 000	-75 000	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2021 €	MTA 2022 €	Kust.yht. 2023-2027	LTK 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
9665	Pääkirjaston palautusautomaatti	-51 328	0	0	0	0	0	0	
9689	Latukone	0	0	-220 000	0	-220 000	0	0	0
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-51 328	-175 000	-770 000	-260 000	-290 000	-140 000	-80 000	0
	Korvausinvestoinnit yhteensä	-124 481	-260 000	-10 296 000	-990 000	-5 086 000	-4 140 000	-80 000	0
20	Laajennusinvestoinnit								
	211 LI/Rakennukset								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9644	Veturitallin toimitilan laajennus	-60 400	0	0	0	0	0	0	0
	211 LI/Rakennukset yhteensä	-60 400	0	0	0	0	0	0	0
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9552	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen	-26 750	0	0	0	0	0	0	0
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-26 750	0	0	0	0	0	0	0
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	-87 150	0	0	0	0	0	0	0
30	Uusinvestoinnit								
	311 UI/Rakennukset								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9181	Museokokoelmien yhteisvarasto	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	311 UI/Rakennukset yhteensä	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	316 UI/Koneet ja kalusto								
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet								
9657	Kansalaisopiston teatteritekniikka	-28 280	-60 000	0	0	0	0	0	0
9677	Kirjastojen automatisointi	0	-35 000	-80 000	-80 000	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2021 €	MTA 2022 €	Kust.yht. 2023-2027	LTK 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
9666	Prosenttitaide	-19 930	-60 000	0	0	0	0	0	0
9611	Uimahallin seniorisalin perustaminen	0	0	-150 000	0	-150 000	0	0	0
	316 UI/Koneet ja kalusto yhteensä	-48 210	-155 000	-230 000	-80 000	-150 000	0	0	0
	Uusinvestoinnit yhteensä	-48 210	-155 000	-280 000	-130 000	-150 000	0	0	0
	Investointimenot yhteensä	-259 841	-415 000	-10 576 000	-1 120 000	-5 236 000	-4 140 000	-80 000	0

Investointisuunnitelman 2023-2027 perustelut

10 Korvausinvestoinnit

111 KI/Rakennukset

Vapaa-aikapalvelut

9251 Jäähallin uudisrakentaminen (suunnittelu 2023, 2024-2025)

Jäähalli on rakennettu Urheilupuiston vanhan, vuonna 1976 valmistuneen tekojääradan päälle kattamalla vanha rata-alue liimapuukaarin vuonna 1987. Rakennuksen oheistilat ovat käyttökänsä päässä sekä toiminnallisesti että teknisesti. Uudisrakentaminen on syytä tehdä siten, että erityisesti energiataloudellinen tehokkuus paranee. Uudisrakentamisessa tulee huomioida myös yhtiön jäähalli ja miettiä tilojen käyttö käyttäjien ja yleisön kannalta molempien hallien osalta toiminnallisesti mahdollisimman hyvin.

Jäähallin säänvastaiset ja kantavat rakenteet ovat kaikki alkuperäisiä. Hallin teknistä jäädystystä hoidetaan edelleen aikanaan 70-80 -luvulla tekojäätä palvelleesta rakennusmassan ulkopuolisesta rakennuksesta, jossa sijaitsevat myös jääkoneen huoltotilat.

Jäähallista on vuonna 2020 aikana tehty kattava kuntoarvio, rakenteellinen turvallisuustarkastus sekä tarvekartoitus. Vuonna 2021 on tehty jäähallin hankesuunnitelmaa arkkitehti-toimiston kanssa. Tehtyjen arvioiden ja suunnittelun tuloksena esitetään uuden jäähallin rakentamista vuosina 2024-2025. Uusi jäähalli rakentuu suunnitelman mukaan yhtiön jäähalliin jatkeeksi kohti Karjaskylänkatua ja käynti jäähalliin tapahtuu suoraan Tahkonkadun parkkipaikalta.

Vanhan jäähallin peruskorjaus ja edelleen käyttö jäähallina ei ole perusteltua, koska jäähallien elinkaari on pitkä ja uuden hallin energiatehokkuus ja toiminnallisuus saadaan merkittävästi paremmaksi verrattuna vanhan hallin peruskorjaamiseen. Peruskorjauksella on mahdollista saada tyydyttävät olosuhteet jääurheiluun tulevaisuudessa, mutta peruskorjauksesta tulisi kustannuksiltaan useiden miljoonien arvoinen hanke. Peruskorjauksen kustannus arvioidaan osana hankesuunnitelmaa. Peruskorjauksessa puku- ja sosiaalitulojen siipi olisi rakennettava uudelleen eikä tiloja ole nykyiseen paikkaan juurikaan mahdollista rakentaa lisää. Esim. puku-, pesu- ja säilytystilat olisivat edelleen riittämättömät eikä varsinaisia oheisharjoittelutiloja olisi. Talo- ja kylmätekniikka ohjauksineen olisi uusittava. Peruskorjauksella vanhan hallin energiatehokkuutta ei saataisi merkittävästi parannettua.

Vanhan hallin kattorakenteisiin tehtiin tarkempi tutkimus sekä arviointi rakennuksen rakenteellisesta turvallisuudesta syksyllä 2020. Nykyiset liimapuukaaret eivät nykyään enää täytä uudisrakentamiselle asetettuja määräyksiä. Tämän vuoksi mittavan peruskorjauksen yhteydessä jäähallin yläpohja jouduttaisiin rakentamaan käytännössä kokonaan uudelleen, koska mittavassa peruskorjauksessa tulee noudattaa uudisrakentamisen määräyksiä. Nykyinen jäähallin rakenne on myös ilkvallalle herkkä ja rakennuksessa on paljon vaikeasti sammutettavaa palokuormaa. Lisäksi kattorakenne aiheuttaa huomattavan paloriskin.

Hallin esteettömyys ei peruskorjauksessa merkittävästi paranisi, koska esim. yleisön kulku hallille olisi jatkossakin yleisurheilukentän päädyssä. Peruskorjauksessa vanha jäähalli ei luonnollisestikaan olisi käytössä, mikä osaltaan häiritäisi seurojen ja yhdistysten toimintaa. Rakentamalla uusi halli eri tilojen mitoitukset saataisiin nykysuositusten mukaisiksi eikä toiminta häiriintyisi.

Esitetään, että uuden jäähallin rakennussuunnitteluun 500.000 euroa vuodelle 2023.

Valtionavun saamiseksi hanke tulee saada osaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön liikunta- paikkojen rakentamisen ja peruskorjausten harkinnanavustamisen rahoitussuunnitelmaa. Hanketta on vuoden 2020 lopussa haettu osaksi vuosien 2022-2025 rahoitussuunnitelmaa ja Salon jäähallihanketta on Lounais-Suomen AVI:n lausunnossa esitetty osaksi rahoitussuunnitelmaa vuodelle 2023. Salon jäähallin hanketyö siirrettiin kaupungin hallituksen sekä kaupungin valtuuston käsittelyssä vuosille 2024-2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosien 2022-2025 rahoitussuunnitelman viimeistään marraskuun aikana. 2024 ja 2025 uuden jäähallin kustannukset tarkentuvat suunnittelupäivityksen yhteydessä. Jäähallin päivitetty suunnitelma esitellään 6/2023 mennessä.

113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vapaa-aika palvelut

9547 Urheilupuistoa ympäröivien aitojen ja porttien osittainen uusiminen (2023-2025)

Urheilupuistoa ympäröivä aita on suurimmaksi osaksi vanha, osin varsin huonokuntoinen, epäesteettinen ja osin käyttäjilleen rikkinäisenä vaarallinen. Myös useat aidan porteista ovat rikki ja vinossa eikä portteja ole mahdollista suoristaa. Urheilupuisto on kaupungin keskeinen "käyntikortti" ja alueen liikuntapaikkoja käyttää vuosittain yli miljoona käyttäjä. Investointina esitetään uusittavan Tahkonkadun puoleinen aita yleisurheilukentän takana olevalta osalta sekä Pormestarinkadun puoleinen aita Perniöntieltä Salohallin takakulmalle johtavalle portille asti. Lisäksi uusitaan aidassa olevat huolto- ja käyntiportit ja sijoitetaan ne toiminnallisesti järkevästi.

9549 Muurlan liikunta-alueen perusparannus (2023-2024)

Ulkokuntosalin perustamisen Urheilukentän/kuntoradan alueelle ja samalla alueella olevan asfalttipintaisen tenniskentän pinnoituksen esim. pleksipave-pinnoitteella. Kuntoradan valaistuksen uusiminen sekä pohjan perusparannus tarvittavilta osin toteutetaan, ehdolla että maankäyttöluvasta päästään sopimukseen.

9678 Olosuhteiden kehittäminen Perniön Melassuolla (2024)

Palloilukentän pinnoitteen uusiminen sekä ympäröinnin kehittäminen (aidat).

9679 Uimarantojen kunnostukset (2023-2024)

Käyttöturvallisuuden parantamiseksi, Lehmijärven sekä Naarjärven laitureiden sekä hyppytornien uusiminen.

9695 Urheilupuiston tekonurmikenttä (2024)

Lämmitettävän tekonurmikentän pinnan uusiminen kuuden vuoden runsaan käytön jälkeen on välttämätöntä. Vanha tekonurmen pinta uudelleensijoitetaan.

9680 Perniön museon asevitriinien uudistaminen (2024)

Salon historiallinen museo on ammatillisesti hoidettu, valtionosuutta saava museo, joka instituutiona täyttää ampuma-ase-laissa (7.6.2019/724) § 15 määriteltävän asekeräilijän määritelmän. Museolla on hallussaan merkittävät asekoelmat. Ne ovat aikanaan muodostuneet asekeräilijöiden lahjoitusten myötä, eikä museo kartuta asekoelmaa enää aktiivisesti. Kokoelmiin kuuluu Perniön museossa yhteensä teräaseiden (noin 60 kpl erikokoisia ja -aikaisia miekkoja, sapeleita, pistimiä ja tikareita) lisäksi 136 erilaista ampumaasetta, joista 105 on ollut aikaisemmin esillä näyttelyssä. Aselain uudistumisen myötä aseiden säilyttäminen ja esittäminen on saatettava nykyisen lain vaatimalle tasolle. Vanhat vitriinit ovat 1990-luvun lopulta, eivätkä ne täytä enää nykyvaatimuksia millään tavalla. Asekoelma on arvokas kokonaisuus ja se on jatkossa suojattava asianmukaisesti museotiloissa. Museon asevastaavana toimii kokoelma-amanuenssi Anna Väänänen. Asevastaava edustaa museota sen hallinnassa olevia ampuma- ja teräaseita koskeissa asioissa.

Perniön museon teräasekokoelma on tutkittu, inventoitu ja kuntotarkastettu esillepanoa varten 2021. Ampuma-asekokoelman inventointi ja tutkimus on valmistunut jo aikaisemmin. Nyt kokonaisuudelle tarvitaan lainmukainen esitysvitriinistö, jonka suunnittelussa on huomioitava museorakennuksen ominaispiirteet ja esillä oleva perusnäyttelykokonaisuus. Esitettävät aseet edellyttävät erityisiä rakenne ja materiaalivaatimuksia mm. lukituksen ja murtosuojauksen, kiinnityspisteiden ja valaistuksen suhteen. Samalla vitriinejä on oltava mahdollista huoltaa ja siivota näyttelyaikana. Vitriinistön elinkaari on 15-20 vuotta lainsäädännön muutoksista riippuen. Samalla hankitaan kokoelmassa varastosäilytyksessä oleville aseille lainmukaiset, riittävän turvaluokituksen olevat seinään pultattavat säilytyskaapit. Uudelleen esitettäväksi rakennettu poikkeuksellisen hieno asekokonaisuus on kiinnostava ja yleisöä houkutteleva museosisältö.

Investoinnista katetaan näyttelyarkkitehtuurin ja vitriinien suunnittelukulut, rakentaminen ja materiaalit, mahdollisten uusien turvallisuusratkaisujen perustamiskulut, aseiden asettelu sekä kiinnitys vitriineihin sekä asekaappien hankinta. Työ tehdään yhdessä alan am-

mattilaisten kanssa ja valmiin esitystavan sekä säilytysratkaisut hyväksyy Salon poliisi. Lopullinen kokonaisuus ilmoitetaan myös kaupungin käyttämälle vakuutusyhtiölle. Vitriinien uudistamiseen varataan alustavasti 32.000 euroa. Summa täsmentyy, kun vuoden 2023 aikana saadaan käyttötalousvaroilla selvitettyä projektin yksityiskohdat ja pyydettyä eri työkokonaisuuksien tarjouspyynnöt.

9681 Ilo-teoksen konservointi ja korjaus (2024)

Salon taidemuseo Veturitalli hallinnoi ja hoitaa Salon kaupungin taidekokoelmaa, jonka osana ovat myös Salon kaupunkikuvaa elävöittävät julkiset veistokset. **Pekka Jylhän** suurikokoinen teräsveistos, rantapalloa muistuttava *Ilo* (2007) sijaitsee Salon Urheilupuiston näköalapaikalla, uimahallin kyljessä ja Salo-hallin naapurina. Teos toimii alueen maamerkinä ja sen kuvaa käytetään laajalti kaupungin viestinnässä. Tuhannet Salo-hallin, uimahallin ja Urheilupuiston käyttäjät näkevät teoksen, se on yksi kaupungin käyntikorteista. Julkisilla teoksilla rakennetaan mielikuvaa kaupungista.

Teos on hankittu uimahallin laajennuksen ja peruskorjauksen yhteydessä prosenttitaidehankintana. Sen hankinnan ja asentamisen jälkeen teos on pesty ja puhdistettu kahdesti. Nyt teos vaatii kunnostusta.

Pallon muotoisen teoksen halkaisija on 500 cm. Materiaali on terästä, jonka päällä on maali ja lakka. Teoksen maalipinta on alkanut tuhoutua. Siihen on kolme syytä. Heti asennuksen yhteydessä teokseen on tullut pistemäisiä kolhuja, jotka rikkoneet maalipinnan. Näistä kohdista vesi on päässyt aina teräspinnalle asti ja metalli on alkanut ruostua. Pistemäisiä, ruosteisia reikiä on ympäri palloa, eikä yhden värin korjaus auta. Teos on kokenut myös ilkivaltaa: kävelykorkeudella pallon pinnassa näkyy melko runsaasti raaputusjälkiä. Kolmas syy tuhoutumiselle on teoksen normaali ikääntyminen. Suomen vaihtelevat ilmasto-olosuhteet ja auringon vaikutus näkyvät erityisesti teoksen laella, josta lakka on irronnut levyinä kappaleina. Lakan tarkoitus on suojella väripigmenttiä ja kohdista, joista lakka on irronnut, on maali voimakkaasti haalistunut.

Tehtävä korjaus ja huolto on vaativaa ammattityötä. Pigmentin ja lakan työstö tehdään taiteilijan ohjeiden mukaisesti. Korjausmaalaus- ja lakkaus toteutetaan paikan päällä sää- ja pölysuojan sisällä. Teoksen pinta puhdistetaan sooda- tai jääpuhalluksella, teos maalataan sekä lakataan. Kustannukset muodostuvat sää- ja pölysuojan rakentamisesta, laitevuokrista, puhallus- ja maalaustyöstä sekä ruostesuojauksesta ja loppusiivouksesta. Työ on suoritettava yhtäjaksoisesti, eikä sitä voi jakaa osiin. Kunnostuksella ja huollolla ylläpidetään Salon kaupungin taidekokoelmaa, joka on kaupungin omaisuutta. Pekka Jylhän Ilo -veistoksen kunnostukseen varataan 24.000 euroa.

116 KI/Koneet ja kalusto

Vapaa-aika palvelut

9630 Liikuntapalvelujen irtain omaisuus (2023)

Salohallin kuntosalin oheisharjoittelutilan uusiminen. Vuosina 2022 sekä 2023 kustannusarvio 80.000 euroa. Vuoden 2023 varataan määräraha 50.000 euroa.

9669 Perttelin ja Halikon kuntosalien kalusteiden uusiminen (2024 ja 2026)

Perttelin kuntosalin kalusteiden uusiminen, vuonna 2024, hinta noin 70.000 euroa. Halikon kuntosalin kalusteiden uusiminen, vuonna 2026, hinta noin 80.000 euroa.

9670 Jäähallin irtain omaisuus (2025)

Vuonna 2024-2025 suunnitelmissa olevaan uuteen jäähalliin hankittava irtaimisto.

9671 Kiinteistötraktori ulkoliikuntapaikoille (2023)

Vanha traktori (vuosimalli 2001) on käyttöikänsä päässä. Traktoria käytetään mm. jääkenttien auraamiseen ja kesällä eri kenttien hoitoon, traktori on välttämätön liikuntapaikkojen hoidossa.

9672 Ulkojäiden jääkiekkokaukalot (2023)

Kaikki käytössä olevat nykyiset kaukalot eivät ole enää käyttäjäturvallisia ja ne ovat osin erittäin vanhoja. Jos kaukaloita ei voida uusida, tulee ne poistaa käytöstä ja luistella

avojäällä, mikä ei mahdollista esim. jääkiekon pelaamista. Kaukaloita on jouduttu pienentämään rikkonaisten levyjen vuoksi eikä pienentäminen ole enää järkevää, kaukalot ovat myös niin vanhoja, ettei niihin saa enää varaosia. Ulkojälle ei ole hankittu kaukaloita kuntaliitoksen jälkeen. Kaukaloiden korjaus on työlästä ja maksaa kaukalosta riippuen noin puolet uuden hankintahinnasta. Uuden kaukalon käyttöikä on selvästi korjattua kaukaloa pidempi ja turvallisuus parempi. Esitetään uusien kaukaloiden hankintaa Melassuolle ja Moisioon vuonna 2023.

9655 Pääkirjaston osastojen uudistaminen (2023)

Investoinnin tavoitteena on pääkirjaston osastojen uudistaminen. Tärkeinä osakohteina ovat sanoma- ja aikakauslehtiosaston hyllyt ja lastenosasto sisustuksineen. Lastenosaston uudistamisen suunnittelu voidaan toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi sisustussuunnittelun opiskelijoiden kanssa. Kustannusarvio 75.000 euroa.

(9689 Latukone (2024)

Nykyinen latukone (1996) on käyttökänsä päässä. Huoltokustannukset ovat merkittävästi nousseet ja toimintavarmuus on epävarmaa ja kaikki varaosia ei ole enää saatavilla. Selvitetään huoltoleasing mahdollisuutta vuonna 2023.)

30 Uusinvestoinnit

311 UI/ Rakennukset

Vapaa-aikapalvelut

9181 Museokokoelmien yhteisvarasto: hankesuunnitelma (2023)

Museoiden perustehtävä on tallentaa historiaa, tutkia sitä ja esittää siitä yleisölle mm. näyttelyiden ja erilaisten julkaisujen muodossa koosteita [Museolaki 314/2019 §2 ja §5]. Tallentaminen tapahtuu pääasiassa esinekokoelmaa ja arkistoa kartuttamalla. Salon historiallisella museolla on yhdeksän historiallista, osin rakennusperintö- tai kaavasuojeletua museokohdetta. Näiden lisäksi museo hallinnoi näyttelyiden ja kokoelmien osalta 21 rakennusta sekä kuutta varastotilaa muissa rakennuksissa. Esineistöä on noin 50.000 objektia, valokuvia 17.000 kappaletta ja kirjoja 8.800. Kokonaisuutta hoitaa kolme henkilöä, joista yhden amanuenssin vastuulla on elektroniikkamuseon hoito. Museon toimintaa hankaloittaa suuresti nykyisten kokoelmatilojen hajallaan olo sekä esineistön osin puutteelliset säilytysolosuhteet. Olosuhteista johtuen esineistöä on menetetty ja sitä tuhoutuu koko ajan lisää. SAMU ei tällä hetkellä pysty vastaanottamaan esinelahjoituksia. Tämä on vastoin sekä museon omaa toimintasääntöä, museolakia että museon tärkeintä tehtävää. Asialliset säilytysolosuhteet ovat myös edellytys museoiden valtionosuuden saamiselle. Valtionosuuden vuosittainen vaikutus Salon kaupungille on (2022) 234.388 euroa.

Historiallisen museon esineiden koko vaihtelee hyvin pienistä arkeologisista löydöistä aina suuriin ajokaluihin sekä tuotantohistoriallisiin koneisiin ja laitteisiin. Mikäli paikallismuseoverkko tulevaisuudessa karsitaan, tarvitaan myös lakkautettavista museoista jäävälle esineistölle varastotilaa. Esineistöä ei tule museoeettisten sääntöjen mukaan tehdä syystä, että esineistölle löydy säilytystilaa.

Historiallisen museon lisäksi myös taidemuseo Veturitallin kokoelmaa on sijoitettu Veturitalli-rakennuksen ulkopuolelle. Taidekokoelmasta on noin 50 % sijoitettuna kaupungin eri toimipisteisiin. Nykyiset Veturitallin taidevarastot ovat täynnä ja tilaa vaativia veistoksia on varastoitu muihin tiloihin, joissa niiden käsittely on ahtauden vuoksi vaikeaa ja vaarallista. Huoltotöiden ja peruskorjausten vuoksi kaupungin eri tiloista evakuoitavia teoksia ei pystytä tällä hetkellä ottamaan vastaan ja varastoimaan Veturitallin tiloissa. Osa teoksista on kooltaan niin suuria, etteivät ne edes mahdu olemassa oleviin taidevarastoihin. Kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmien vuoksi puhdistettavia tai eristettäviä taideteoksia ei tällä hetkellä pystytä käsittelemään asianmukaisesti. Taidemuseo ei pysty noudattamaan tältä osin ammatillisesti ylläpidetyn ja hoidetun museon standardeja. Huonot säilytysolosuhteet vaarantavat kaupungin taidekokoelman turvallisuutta ja säilymistä.

Lisäksi museoilla on tarvetta varastotiloille, joissa säilytetään näyttelyrakennuksessa harvemmin tarvittavia kappaleita, kuten irtoseinäkkeet, jalustat, vitriinilasikot, esiintymislava, teoskuljetuslaatikot, nostimet, rakennustelineet, pakkausmateriaalit sekä talven ajaksi kohteista varastoitavat ulkokalusteet.

Uusi, asianmukainen varastotila on turvallinen ja tehokas työskentely-ympäristö museoiden henkilökunnalle: vauriot, hävikki ja työturvallisuusriskit vähenevät ja samalla pystytään pitämään huolta kaupungin omaisuudesta ja toteuttamaan kestävää museotyötä. Yhteisvarastohankkeen toteuttamisen eri mahdollisuuksia tutkimaan kilpailutetaan rakennuskonsultointiin erikoistunut yritys, joka selvittää mikä on tarkoituksenmukaisinta esineistön säilyvyyden turvaamisen ja tilojen käytön osalta. Työ sisältää selvityksen tilojen tarpeen neliömäärästä, laadusta ja olosuhteista sekä kartoittaa mikä on tilojen tarkoituksenmukaisin järjestelytapa: jalostaa vanhaa kaupungin omaa rakennuskantaa, vuokrata ja muokata vuokrakiinteistöä (ei valtionavun mahdollisuutta), ostaa halli ja muokata sitä tai rakentaa kokonaan uusi halli. Konsultointia yritettiin ostaa jo vuoden 2021 investointimäärärahoista, jolloin kilpailutuksessa ei saatu yhtään tarjousta.

Rakennuskonsultin laatiman selvityksen pohjalta valmistellaan hankesuunnitelma, jolla haetaan pääsyä valtion investointeihin, kulttuurikohteiden perustamishankerahoitukseen. Hankkeen konsultointiin varataan 50.000 euroa.

316 UI/Koneet ja kalusto

Vapaa-aika palvelut

9677 Kirjastojen automatisointi (2023)

Perniön ja Perttelin lähikirjastot (2023) muutetaan omatoimikirjastoiksi, joissa asioiminen ei edellytä henkilökunnan kokoaikaista läsnäoloa. Automatisoituihin kirjastoihin sisältyvän infrastruktuurin rakentaminen maksaa sopimustoimittajalta saadun arvion mukaan 20.000 euroa / kohde. Lisäksi kiinteistön muutostöihin tulee varata rahaa muun muassa kaapelointeja ja ovien sähkölukkoja varten.

Perniö: Omatoimitekniikan lisäksi kaapeloinnit ja ulko-ovien vaihtaminen uuteen. Arvioidut kulut yhteensä 40.000 euroa.

Pertteli: Omatoimitekniikan lisäksi kaapeloinnit ja ovien sähkölukitukset. Arvioidut kulut yhteensä 40 000 euroa.

Yhteensä omatoimikirjastomuutostöitä varten varataan 80.000 euroa. Yksiköiden muuttaminen laajennetun aukiolon toimipisteiksi parantaa asiakkaiden mahdollisuuksia käyttää kirjastopalveluita myös silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla.

9611 Uimahallin seniorisalin perustaminen (2024)

Ikäihmisille kohdennettujen palveluiden kehittämiseen tarkoitettu seniorisali. It-ohjelmalla varustettu seniorisali on suunniteltu palvelemaan itsenäisesti kuntoilevaa ikäihmistä.

Liitteet

Toimintatietokortit

4001 Vapaa-ajanpalvelujen hallinto

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Vapaa-aika lautakunta			
Kokoukset	10	10	10
Käsitellyt asiat	118	100	105
Kulut €	17 516	15 907	22 160
€/käsitelty asia	148	159	211
€/kokous	1 752	1 591	2 216
Vapaa-ajan palvelujen hallinto			
Kulut €	23 636	77 431	77 980
Vakituista henkilöstöä	0,3	0,3	0,3
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen			
Kulut €			2 280
Vapaa-ajanpalvelujen hallinto yhteensä			
Tuotot €	0	0	0
Kulut €	41 152	93 338	102 420
Netto €	-41 152	-93 338	-102 420

4004 Kulttuuripalvelut

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Osaston hallinto			
Kulut €	29 114	28 619	41 000
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak- sukulut, päättyy 2022			
Kulut €	14 597	12 248	
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen			
Kulut €			33 880
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset			
Kulut €	205 500	160 000	230 000
Yleiset kulttuuripalvelut:			
Kulttuuritapahtumat ja -tilaisuudet			
Tapahtumat ja tilaisuudet	166	233	200
Kävijämäärä	35 367	27 000	40 000
Kulut €	340 249	357 369	404 045
€/tapahtumat, tilaisuudet	2 050	1 534	2 020
€/kävijä	9,62	13,24	10,10
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2
Tuotot €	2 974	5 000	5 000
€/asukas	6,62	6,93	7,83
Museopalvelut:			
Taidemuseopalvelut			
Kävijämäärä	17 842	27 000	25 000
Aukiolopäivät	253	258	245
Näyttely ja yleisötyö €	368 117	542 525	421 642
Taidekokoelmatyö €	101 356	85 050	90 325
Museoinfra €, josta			
Kiinteistömenot €	145 152	99 605	145 150
Markkinointi ja viestintä €	18 659	28 600	30 150
Ansaittu näkyvyys*	980 000	380 000	390 000
Vakinaista henkilöstöä	6	5	5
Kulut €	670 194	588 074	679 034
€/kävijä	37,56	21,78	27,16
€/asukas	13,04	11,40	13,16
Tuotot €	201 246	130 800	147 300
€/kävijä	11,28	4,84	5,89
€/asukas	3,91	11,40	13,16
Kulut €	61 925		

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Kokoelman teosmäärä (sis. luonnokset)	2 465	2 455	2 460
Kokoelmasta kunnan tiloissa esillä	53 %	54 %	54 %
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1
€/asukas	1,19		
Samu, tuotanto- ja kulttuurihistorialliset museopalvelut			
Kävijämäärä	10 288	12 000	12 000
Aukiolopäivät (laskentatavan muutos 2021)	199	199	206
Näyttely ja yleisötyö €	154 105	146 000	59 500
Kokoelmatyö €	15 804	171 830	3 800
Museoinfra €, josta			
Kiinteistömenot	151 078	168 062	147 830
Markkinointi ja viestintä	6 577	14 500	20 650
Kokoelmien kokonaismäärä, josta	84 639	72 584	74 000
luetteloituneet esineet ja valokuvat	46 217	43 308	43 400
Digitoidut esineet ja valokuvat	45 694	28 147	28 150
Ansaittu näkyvyys	93 810	35 500	36 000
Vakinaista henkilöstöä	3	2	3
Kulut €	553 825	501 048	567 957
€/kävijä	53,83	41,75	47,33
€/asukas	10,77	9,71	11,01
Tuotot €	83 829	14 000	5 000
€/kävijä	8,15	1,17	0,42
€/asukas	1,63	0,27	0,10
Kulttuuripalvelut yhteensä			
Tuotot €	288 049	149 800	157 300
Kulut €	1 798 882	1 635 110	1 955 916
Netto €	-1 510 833	-1 485 310	-1 798 616
Netto €/asukas	-29,39	-28,79	-34,86

4100 Kirjastopalvelut

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Osaston hallinto			
Kulut €	176 648	207 528	211 659
Vakinaista henkilöstöä	2	3	3
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut, päättyy 2022			
Kulut €	92 526	71 695	
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen			
Kulut €			61 230
Pääkirjasto			
Kokoelmat	218 116	240 000	240 000
Tapahtumat, kirjailijavierailut	10	25	25
Näyttelyt	28	20	20
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. kerrat	26	80	80
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osallistujat	778	860	860
Kulut €	1 733 327	1 840 072	1 859 690
Lainat	428 030	840 000	500 000
€ / laina	4,05	2,19	3,72
Käynnit	86 764	239 000	239 000
€ / käynti	19,98	7,70	7,78
Vakinaista henkilöstöä	20	20	21
Tuotot €	57 258	85 003	85 000
Lähikirjastot			
Kokoelmat	95 395	183 325	183 325
Tapahtumat, kirjailijavierailut	21	80	80
Näyttelyt	28	55	55
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. kerrat	176	240	240
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osallistujat	1 848	1 600	1 600
Kulut €	961 499	986 922	1 013 939
Lainat	232 150	420 000	350 000
€ / laina	4,14	2,35	2,90

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Käynnit	167 631	200 000	200 000
€ / käynti	5,74	4,93	5,07
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11
Kirjastoautot			
Kokoelmat	22 891	24 715	24 175
Kulut €	153 229	155 908	161 138
Lainat	86 969	170 000	100 000
€ / laina	1,76	0,92	1,61
Käynnit	32 809	60 000	60 000
€ / käynti	4,67	2,60	2,69
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3
Kirjastopalvelut yhteensä			
Tuotot €	57 258	85 003	85 000
Kulut €	3 024 703	3 190 430	3 307 656
Netto €	-2 967 445	-3 105 427	-3 222 656

4500 Liikuntapalvelut

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Osaston hallinto			
Kulut €	261 251	277 466	276 122
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5
Tuotot €	492	0	0
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak- sukulut, päättyy 2022			
Kulut €	81 359	66 630	
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen			
Kulut €			123 790
Myönnetyt toimintatuet			
Seuroja ja järjestöjä	112	112	114
Tuettuja seuroja kpl	48	60	65
Harjoituskertoja	233 285	270 000	252 456
Kulut €	182 308	123 500	123 500
€/tuettu seura	3 798	2 058	1 900
€/asukas	3,55	2,39	2,39
Ulkoliikuntapaikat			
Liikuntapaikkoja kpl kesäkaudella 1.4-31.10	119	114	114
Liikuntapaikkoja kpl talvikaudella 1.11-31.3	44	45	45
Oman toiminnan kulut €	926 773	818 050	838 059
Ostopalvelujen kulut €	424 001	346 901	393 740
Kulut yhteensä €	1 350 774	1 164 951	1 231 799
kesäkausi €	594 340	503 101	541 982
talvikausi €	756 432	640 310	662 423
€/kesäliikuntapaikka	4 994	4 413	4 754
€/talviliikuntapaikka	17 192	14 229	14 721
Vakinaista henkilöstöä	10	10	10
€/asukas	25,88	22,58	23,87
Tuotot €	31 168	8 000	9 800
Jäähallit			
Aukiolotunnit (ei sis. halliyhtiön tunteja)	3 744	3 393	3 393
Kulut € (sis. halliyhtiön kuluja)	409 206	378 523	376 371
Kaupungin jäähallin kulut	240 000	241 662	191 795
€/aukiolotunti	64,10	71,22	56,53
Varausaste %	90 %	90 %	90 %
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3
Tuotot €	117 914	106 800	106 800
Uimahalli			
Aukiolotunnit vuodessa	2 172	3 722	3 722
Kävijämäärä	107 280	200 000	220 000
Kulut €	1 569 793	1 744 403	1 723 179
€/aukiolotunti	723	469	463
€/asiakas	14,63	8,72	7,83

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11
Tuotot €	292 684	532 838	562 800
Saunalliset uimarannat	6	6	7
Aukiolotunnit	2 737	2 737	3 100
Kulut €	156 940	162 880	178 360
€/aukiolotunti	57,34	59,51	57,54
Uimapaikat	8	8	8
Kulut €	6 500	3 000	4 000
€/uimaranta	813	375	500
Tuotot €	51 116	87 000	58 300
Liikuntahallit ja kuntosalit:			
Aukiolotunnit vuodessa	13 417	23 000	23 000
Kulut €	1 488 632	1 480 452	1 525 348
€/aukiolotunti	110,95	64,37	66,32
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3
Varausaste %	80 %	80 %	90 %
Tuotot €	149 513	213 100	208 950
Valvomattomat kuntosalit		7	7
Kulut €	269 277	262 233	265 060
€/kuntosali	29 920	37 462	37 866
Tuotot €	63 261	65 900	65 900
Koulujen salit	22	23	24
Aukiolotunnit/vuosi	30 391	54 400	56 765
Kulut €	658 911	605 430	692 930
€/aukiolotunti	21,68	11,13	12,21
Varausaste%, illat ja viikonloput	80 %	80 %	80 %
Vakinaista henkilöstöä	0	0	0
Tuotot €	65 587	68 240	64 450
Ohjattu liikuntatoiminta			
Oman toiminnan kulut €	259 057	274 120	299 286
Ostopalvelujen kulut €	57 983	119 690	110 220
Kulut yhteensä €	317 040	393 810	409 506
Asiakkaita	34 743	61 000	68 000
Ryhmiä	260	440	440
€/asiakas	9,13	6,46	6,02
€/ryhmä	1 219	895	931
Vakinaista henkilöstöä	6	5	6
Määräaikaista henkilöstöä (henkilötyövuosina)	1,5	1,0	1,5
Tuotot €	80 824	150 000	150 000
Liikuntapalvelut yhteensä			
Tuotot €	852 559	1 231 878	1 227 000
Kulut €	6 670 632	6 596 648	6 929 965
Netto €	-5 818 073	-5 364 770	-5 702 965

4600 Kansalaisopisto

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut, päättyy 2022			
Kulut €	49 825	42 022	
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen			38 550
Opiskelijat	3 601	4 800	4 800
Kulut €	1 902 888	1 940 507	1 961 859
€/opiskelija	528	404	409
Opetustunnit	17 469	24 599	22 900
€/opetustunti	108,93	78,89	85,67
Kurssilaisia	6 191	10 000	10 000
€/kurssilainen	307	194	196

Toiminta	TP 2021	MTA 2022	LTK 2023
Taiteen perusopetus			
opiskelijoita	567	430	420
kursseja	52	76	76
Opetushenkilöstöä (päätoimiset)	11	10	10
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	4,5	4,5	4,5
Tuotot €	415 507	456 800	328 000
Netto €/asukas	28,93	28,75	31,66
Maahanmuuttajakoulutus			
Opiskelijat (netto)	172	180	230
Kulut €	269 412	295 595	235 062
€/opiskelija	1 566	1 642	1 022
Opetustunnit	3 242	2 800	3 060
€/opetustunti	83	106	77
Kurssilaiset (brutto)	541	500	700
Tuotot €	90 193	67 500	15 000
Netto €	179 219	228 095	220 062
Netto €/asukas	3,49	4,42	4,26
Kansalaisopisto yhteensä			
Tuotot €	505 699	524 300	343 000
Kulut €	2 172 300	2 236 102	2 235 471
Netto €	-1 666 601	-1 711 802	-1 892 471
Netto €/asukas	-32,32	-33,17	-36,68